

กพด. ๑๕
วันที่ ๑๑ ก.ค. ๖๗
เวลา ๑๓.๔๕ น.

สค. (eMail)

ส่ง : กพด.

รับที่ : ๘10677/67

11 ต.ค. 2567 เวลา 13.30 น.

ที่ สม ๐๕๐๔/๖๕

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๖-๗ ถนนแจ้งวัฒนะ
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กทม. ๑๐๒๑๐

๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ข้อเสนอแนะสิทธิทางการศึกษาอันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิเด็ก กรณีโรงเรียนบ้านนุเซโปล อำเภอุมผาง
จังหวัดตาก ปฏิเสธรับเด็กที่อยู่ในพื้นที่พักพิงชั่วคราวบ้านนุโพเข้าเรียน

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนารายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๘๘/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๗

ด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้รับเรื่องร้องเรียนกรณีโรงเรียนบ้านนุเซโปล
อำเภอุมผาง จังหวัดตาก ปฏิเสธรับเด็กที่อยู่ในพื้นที่พักพิงชั่วคราวบ้านนุโพเข้าเรียน กสม. จึงขอกราบเรียน
ความเป็นมา ข้อพิจารณา และข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. ความเป็นมา

๑.๑ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลอุมผางร้องเรียนว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก
เขต ๒ (สพป. ตาก เขต ๒) ออกประกาศ เรื่อง มาตรการเกี่ยวกับการรับนักเรียนที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร
หรือไม่มีสัญชาติไทย โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต ๒ พ.ศ. ๒๕๖๖ ลงวันที่
๑๓ มกราคม ๒๕๖๖ กำหนดห้ามโรงเรียนในสังกัดรับเด็กเข้าเรียนหากเป็นเด็กผู้หนีภัยจากการสู้รบที่พักอาศัย
และมีชื่ออยู่ในพื้นที่พักพิงชั่วคราวหรือศูนย์อพยพ ทำให้ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๖ โรงเรียนบ้านนุเซโปล
ปฏิเสธการรับเด็กซึ่งเกิดในประเทศไทยแต่อาศัยอยู่พื้นที่พักพิงชั่วคราวบ้านนุโพ ตำบลแม่จัน อำเภอุมผาง
๑๕ คน เข้าเรียนในชั้นอนุบาล ซึ่งกรณีดังกล่าวอาจขัดต่อกฎหมายภายในและกฎหมายระหว่างประเทศและ
ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของเด็ก ผู้ร้องจึงมีหนังสือหารือไปยังกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่
๒๓ มีนาคม ๒๕๖๖ แต่ไม่ได้รับแจ้งผลใด ๆ จึงขอให้ กสม. ตรวจสอบ

๑.๒ กสม. ตรวจสอบแล้วพบว่า แม้คณะรัฐมนตรีจะมีมติเมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๔๘
เห็นชอบให้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับบุคคลที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ประกอบกับ
กระทรวงศึกษาธิการได้ออกระเบียบว่าด้วยหลักฐานการรับนักเรียนนักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘
รวมทั้งกระทรวงมหาดไทยได้ออกระเบียบว่าด้วยการอนุญาตให้บุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยออกนอกพื้นที่ควบคุม
เป็นการชั่วคราวเพื่อเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยมีเจตนาให้เด็กที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร
หรือไม่มีสัญชาติไทยสามารถออกนอกเขตควบคุมเป็นการชั่วคราวเพื่อเดินทางไปศึกษาได้เป็นระยะเวลาตามหลักสูตร
การศึกษาก็ตาม แต่มติคณะรัฐมนตรี ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ และระเบียบกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว
ไม่ครอบคลุมถึงกลุ่มคนที่เป็นผู้หนีภัยจากการสู้รบที่อาศัยอยู่ในพื้นที่พักพิงชั่วคราว จึงทำให้หากเด็กกลุ่มดังกล่าว
ออกนอกพื้นที่ควบคุม จะถือเป็นผู้หลบหนีเข้าเมืองตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ และหากโรงเรียน
รับบุคคลดังกล่าวเข้าเรียน อาจมีความผิดตามกฎหมายด้วย

๑.๓ กสม. จึง...

๑.๓ กสม. จึงเห็นควรมีข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงมหาดไทย เพื่อให้กำหนดนโยบายของรัฐและปรับปรุงกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้สอดคล้องกับการที่ประเทศไทยได้ถอนข้อสงวนต่ออนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ข้อ ๒๒ ว่าด้วยเด็กผู้ลี้ภัยและเด็กผู้แสวงหาที่พักพิงแล้ว ซึ่งควรหมายรวมถึงเด็กผู้หนีภัยจากการสู้รบที่อาศัยอยู่ในค่ายอพยพหรือพื้นที่พักพิงชั่วคราวด้วย รวมทั้งเพื่อให้เด็กกลุ่มดังกล่าวได้เข้าถึงสิทธิทางการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยมีหลักสูตรที่สามารถรับรองคุณวุฒิทางการศึกษา มีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับบริบทสถานการณ์ในพื้นที่ต่อไป

๒. ข้อพิจารณา

๒.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ข้อ ๑๓ และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ข้อ ๓ วรรคหนึ่ง และข้อ ๒๘ วรรคหนึ่ง ก) ได้รับรองสิทธิทางการศึกษา โดยกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ในการดำเนินการจัดการศึกษาให้แก่เด็กทุกคนอย่างมีคุณภาพ ครอบคลุมเท่าเทียมและไม่เลือกปฏิบัติ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นอันดับแรก ประกอบกับคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗ เห็นชอบให้ประเทศไทยถอนข้อสงวนต่ออนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ข้อ ๒๒ ว่าด้วยเด็กผู้ลี้ภัยและเด็กผู้แสวงหาที่พักพิง และได้ยื่นตราสารถอนข้อสงวนดังกล่าวแล้ว โดยมีผลตั้งแต่วันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๗ เป็นต้นไป

๒.๒ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันนโยบายของรัฐในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่เด็กที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยทุกคนที่อยู่ในประเทศไทย ให้เข้าถึงการศึกษาได้ทุกระดับการศึกษาทุกประเภทและทุกพื้นที่นั้น ยังคงเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๔๘ และระเบียบที่กำหนดขึ้นเพื่อรองรับมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวตามข้อ ๑.๒ กล่าวคือ ยังมีข้อยกเว้นในส่วนของเด็กผู้หนีภัยจากการสู้รบ โดยให้เรียนได้เฉพาะในพื้นที่ควบคุม ทำให้การเข้าถึงสิทธิทางการศึกษาของเด็กกลุ่มดังกล่าวไม่สอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก นอกจากนี้ หากกำหนดความหมายของ “เด็กผู้ลี้ภัยและเด็กผู้แสวงหาที่พักพิง” ตามข้อ ๒๒ ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ให้ครอบคลุมถึงเด็กที่หนีภัยจากการสู้รบที่อาศัยอยู่ในค่ายอพยพหรือพื้นที่พักพิงชั่วคราว ย่อมทำให้เด็กกลุ่มดังกล่าวต้องได้รับความคุ้มครองตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนตราสารระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง สิทธิมนุษยชน คณะรัฐมนตรีจึงควรทบทวนการกำหนดนโยบายของรัฐและปรับปรุงระเบียบต่าง ๆ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กกลุ่มดังกล่าวสามารถเข้าเรียนในสถานศึกษาของประเทศไทยได้เช่นเดียวกับเด็กกลุ่มไม่มีหลักฐานทางทะเบียนหรือไม่มีสัญชาติไทย

๓. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ประกอบมาตรา ๔๒ บัญญัติให้ กสม. มีหน้าที่และอำนาจเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ วรรคสอง

๔. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เห็นสมควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการโดยเร็ว

๕. ข้อเสนอแนะ

จากข้อเท็จจริงและข้อพิจารณา ตามข้อ ๑ และข้อ ๒ กสม. จึงกราบเรียนมาเพื่อ
นายกรัฐมนตรีนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณากำหนดนโยบายเพื่อรองรับสิทธิทางการศึกษาให้กับเด็กที่หนีภัย
จากการสู้รบที่อาศัยในค่ายอพยพหรือพื้นที่พักพิงชั่วคราวให้สอดคล้องกับการถอนข้อสงวน ข้อ ๒๒ ของ
อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก พร้อมทั้งสั่งการให้กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงมหาดไทยปรับปรุงระเบียบ
ที่เกี่ยวข้องเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กที่หนีภัยจากการสู้รบสามารถเข้าเรียนในสถานศึกษาของประเทศไทยได้ โดยมี
รายละเอียดและข้อเสนอแนะตามรายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๘๙/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๗ ดังปรากฏ
ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ผลเป็นประการใดโปรดแจ้งให้ กสม. ทราบด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ๑

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๓๙๖๑ (อัญชลี)

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๕๔๔

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ hrp1_04@nhrc.or.th